

FCG/Pyry Paavola

Viite: Lausuntopyyntö 5.2.2026

Asia: U-2432 Padasjoen kirkkosilta uusiminen, Padasjoki

Padasjoen kirkkosilta sijaitsee kirkonkylän historiallisesti, rakennushistoriallisesti ja ympäristöllisesti arvokkaalla Kellosalmentien alueella kirkon läheisyydessä, ja sen kiviset maatuot ovat vuodelta 1880 sekä teräsbetoninen päällysrakenne vuodelta 1914, mikä tekee siitä paikallishistoriallisesti merkittävän osan vanhaa tie- ja maisemaympäristöä.

Silta koostuu kivisistä maatuista, jotka ovat aikaisemmin peruskorjauksessa ruiskubetonoitu, ja betonisesta päällysrakenteesta. Sillassa on 12 tonnin painorajoitus. Sillasta on tehty kuntotutkimus U-2432 Padasjoen kirkkosilta (FCG Rakennettu ympäristö Oy, 5.2.2026), jossa todetaan sillan uusimisen olevan tarpeellista, koska rakenteet ovat teknistaloudellisesti kannattomia korjata mm. urakan haasteellisuuden ja ehjien korjauskelpoisten rakenteiden vähyyden takia.

Lahten museot/ Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo esittää asiankohdan hankkeesta pyydettyä lausuntoa seuraavaa:

Arkeologinen kulttuuriperintö

Museolla ei ole asiakohdan hankkeesta huomautettavaa arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Padasjoen kirkkosilta kuuluu Päijät-Hämeen maakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön alueeseen Padasjoen kirkonkylä (MARY2, 2024). Keskiaikaisperäisellä Padasjoen kirkonkylällä on säilynyt runsaasti julkisiin palveluihin ja liike-elämään liittyvää rakennuskantaa 1800- ja 1900-luvuilta. Alueella on myös arvokas kartanoympäristö puistoineen sekä vaihtelevaa asuinrakentamista. Poikkeuksellisen hienosti eri tyyliä edustavat rakennukset luovat taajamakuvaan ajallista kerroksisuutta. Korkeat puukujanteet, kirkontorni ja muu vaihtelevaan maastoon sijoittuva rakentaminen sekä sijainti vesistöjen äärellä tekee kirkonkylästä maisemallisestikin huomattavan. Alueen arvot ovat historiallisia/yhteiskunnallisia, rakennushistoriallisia sekä maisemallisyyttä/ympäristöllisiä.

Kirkkosilta on inventoitu osana Padasjoen keskustan asemakaavan päivitysinventointia 2025 (FCG, 2025). Se kuuluu aluekokonaisuuteen Kellosalmentie. Kellosalmentie on Keskustieltä alkava vanha tieyhteys kirkonkylältä pohjoiseen. Kokonaisuudella on historiallista merkitystä sen ilmentäessä kulkuyhteyksien ja liike-elämän kehitystä alueella. Kellosalmentien rakennuskanta Padasjoen keskustassa on historiallisesti kerroksellista, mikä on suomalaisille kirkonkylille tyyppillistä. Rakennustapa ja -tyyli vaihtelevat rakennusajan mukaan. Vanhimmat rakennukset sijoittuvat tyyppilliseen tapaan aivan tielinjaan kiinni, uudemmat on sijoitettu kauemmas tielinjasta, mikä tekee katunäkymistä vaihtelevia. Katunäkymiin tuo vaihtelevuutta myös vaihtelevat harjasuunnat. Kokonaisuudessa painottuu kuitenkin 1900-luvun taitteen ja alun rakennukset, mikä luo alueelle yhtenäisyyttä ja tekee alueesta edustavan. Alueen merkittävimpiä rakennuksia on inventoitu erikseen. Alueen tiemiljööllä on alueen rakennuskannan historialliseen kerroksellisuuteen perustuva vahva oma luonne, joka on Padasjoen keskustan identiteetin kannalta merkittävä. Alueen arvot ovat historiallisia, rakennushistoriallisia sekä ympäristöllisiä.

Alueen itäpuolella aukeaa Saksalan kartanon valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKT, 2009) sekä maakunnallisesti merkittävä maisema-alue, Saksalan kartano (MaMa, 2024).

Silta on yleisilmeeltään kevyt. Sen rooli maisemassa on merkittävä, vaikkakin se on kooltaan ja ilmeeltään pienipiirteinen. Sillan merkittävimmät ominaispiirteet ovat kaiteen kivipaadet, sillan

keskiosan uloke, sillan sivuilla näkyvät kannen teräsbetonipalkit sekä sillan kivistä ladotut penkereet. Silta on ikänsä ja säilyneisyytensä vuoksi merkittävä myös maakunnan laajuisessa tarkastelussa.

Lausuntopyynnön liitteenä toimitetussa raportissa U-2432 Padasjoen kirkkosilta (FCG Rakennettu ympäristö Oy, 5.2.2026), esitettiin toimenpidevaihtoehtoiksi päällysrakenteen uusimista joko nykyisten tukien taakse sijoittuvien porapaalujen varaan tai uusien maatumien varaan. Yhtenä vaihtoehtona raportissa esitetään koko sillan korvaamista uudella.

Museo ei puolla sillan korvaamista uudella tai sillan uusimista tavalla, joka heikentää sillan ominaispiirteitä. Sillan arvot sekä maakunnallinen merkitys huomioiden, on raportissa esitetyistä vaihtoehtoista uuden päällysrakenteen tukeminen nykyisten tukien taakse sijoittuvien porapaalujen varaan suositeltava vaihtoehto. Museo kehottaa sillan korjaamiseen kaikilta osin, kun se on mahdollista. Sillan muotokielen tulee säilyä sekä sillan keskellä oleva levike tulee säilyttää. Uusittavan kansi- ja pohjarakenteen tulee muodoltaan vastata nykytilaa esimerkiksi teräsbetonipalkkien ilmeen osalta. Lisäksi kiviset maatumet tulee säilyttää, mutta ruiskubetonin voi tarvittaessa poistaa. Sillan kaiteen kivipaadet tulee säilyttää, mutta vaakajohtimet voi uusia nykymääräysten mukaiseksi ilmeeseen sopivalla tavalla. Penkereen kiveys tulee säilyttää. Museo kehottaa tutkimaan ajoneuvoliikenteen osittaista rajoittamista sillalla, sillan säilyttävän korjaamisen helpottamiseksi sekä elinkaaren pidentämiseksi.

Museolta tulee pyytää lausunto sillan rakennusluvan tai vesilain mukaisen luvan yhteydessä, jolloin museolla on mahdollisuus kommentoida sillan suunnitelmia tarkemmin.

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö	Liisa Koskelainen
arkeologi	Kimmo Kyllönen
rakennustutkija	Sanni Hujanen
korjausrakentamisen asiantuntija	Ritva Ruponen

Tiedoksi: Museovirasto, Lupa- ja valvontavirasto, Padasjoen kunta